

רע"פ 8144/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 8144/21

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים ב-עפ"ג 9611-09-21 מיום 15.11.2021 שניתן על ידי השופטים: א' דראל, א' אברבנאל ו-ח' זנדברג

בשם המבקש: עו"ד ארז בר-צבי

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטים א' דראל, א' אברבנאל, ו-ח' זנדברג) ב-עפ"ג 9611-09-21 מיום 15.11.2021, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (השופט י' מינטקביץ) ב-ת"פ 65746-11-20 מיום 18.7.2021.

2. כמתואר בכתב האישום המתוקן, המונה שבעה אישומים שונים, המבקש נהג באלימות כלפי אשתו וילדיו במשך שש השנים שקדמו להגשת כתב האישום תוך הטלת אימה עליהם.

בתמצית יתואר, כי במועדים שונים המבקש בעט ודחף את בנו בהיותו בן 3.5 שנים, באופן שגרם לו חבלה של ממש ולאחר מכן איים בפניו כי יפגע בסבו באומרו "אני יפתח לו את הבטן ואני אוציא לו את המעינים"; במועד אחר, המבקש תפס את בנו בכוח ודחף פלפל חריף לפיו. מלבד האמור, בהיות בנו הנוסף בן 10 שנים לערך, המבקש בעט בבטנו, בידי וברגליו באופן שגרם לו שטפי דם פנימיים בזרועותיו ובירכיו; ובעוד בנו מנסה להתנגד למעשי האלימות שהמבקש הפעיל כלפיו, נגרם לו שבר, או חשד לשבר, באחת מאצבעות כף ידו הימנית ונפיחות כללית.

במקרה אחר, המבקש תפס את אשתו ודחפה בכוח, כך שנגרם לה שטף דם פנימי מתחת לחזה בעקבות פגיעה בשיש שהיה מאחוריה. זמן-מה לאחר מכן, המבקש דחף אותה פעם נוספת, בהיותה נושאת את עוברם, ובאומרו לה "אם אבא שלך בא לפה עוד פעם אני רוצח אותך ואותו". בנוסף לאמור, המבקש איים עליה פעמים רבות תוך שנקט באלו המילים "אני ארצח אותך ליד המשטרה"; "אני ארצח את הילדים מול העיניים שלך ואני ארצח אותך כדי שאת תסבלי"; "אני ארצח אותך. אני לא מפחד מאף אחד" וכן המשיך "אני אשב מאסר עולם ואני אהנה מכל רגע". במקרה נוסף, בעת ששודרה בטלוויזיה כתבה על אישה שנדקרה בידי בן זוגה, המבקש פנה לאשתו ואמר לה "ככה צריך לעשות. אני הייתי שותה לה את הדם". במועד אחר, בו צפה המבקש בכתבה על מיכל סלע ז"ל, המבקש אמר לאשתו כי סופה יהיה כסופה של מיכל ושאלה מדוע היא אינה פונה לסיוע לנשים מוכות, בציינו "זה כל מה שאני עושה לך, זה הכל סימנים", כלשונו.

בנוסף לכל אלה, המבקש ניפץ דלת זכוכית בבית המשפחה באמצעות כיסא, שבר חלון מטבח באמצעות מעדר, והכה באגרופו בקיר הגבס בחדר הילדים כך שנותר בו חור.

בעקבות המתואר לעיל, אשת המבקש הזמינה ניידת משטרתית לביתם, ובשל חששה מהמבקש, ביקשה מהשוטרים שיאמרו שהשכנים הם אלו שהזעיקו אותם. לאחר שהמבקש עוכב, החל לאיים בפני השוטר כי ירצח את כל מי ש"הלשין עליו" וניסה לתפוס את נשקו של השוטר בעודו אומר לו "תביא את האקדח שאני יירה לעצמי בראש, תביא את האקדח". לאחר מכן, המבקש סירב ליתן לשוטר לאזוק אותו ואיים כי לאחר שהוא ישוחרר מהמעצר "כל השכנים מתים, אחד אחד".

3. בגין האמור, יוחסו למבקש ריבוי עבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות כלפי קטין או חסר ישע על ידי אחראי, לפי סעיף 382(ב)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ריבוי עבירות של תקיפת קטין או חסר ישע הגורמת חבלה של ממש על יד אחראי, לפי סעיף 368ב(א) סיפא לחוק; תקיפה בנסיבות מחמירות כלפי בת זוג, לפי סעיף 382(ב)(1) לחוק; תקיפה בנסיבות מחמירות כלפי בת זוג הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 382(ג) לחוק; ריבוי עבירות של אימים, לפי סעיף 192 לחוק; ריבוי עבירות של היזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק; והפרעה לשוטר, לפי סעיף 275 לחוק.

4. לאחר שהחלה שמיעת הראיות בתיק ונמסרה עדות מפי אשת המבקש, הגיעו המשיבה והמבקש להסדר טיעון, לפיו תוקנו מספר סעיפים בכתב האישום ונמחקו חלק מהאישומים. לעניין העונש הוסכם כי המשיבה תטען ל-22 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו והמבקש יטען כפי הבנתו.

5. בהתאם לזאת, המבקש הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, ובית משפט השלום הרשיעו בעבירות שיוחסו לו.

6. בית משפט השלום בגזר דינו עמד על חומרת העבירות בהן הורשע המבקש ועל הפגיעות הפיזיות והנפשיות שהסב במעשיו לילדיו ולאשתו, תוך שצוין כי בגין "הצטברות המעשים" אף ניתן היה לייחס לו עבירה של התעללות בילדיו. הודגש כי אותן פגיעות "משתרעות" גם לשאר ילדיו, שלא הותקפו על ידו, משנאלצו לחיות באווירה של איומים ואלימות, העלולה להתפרץ בכל רגע.

עוד שקל בית המשפט את ריבוי המקרים, את רמת הענישה הנוהגת, וכן את הרף העליון שנקבע בהסדר הטיעון בין הצדדים; משכך ולאור ה"חובה" להציב "תג מחיר מכביד" בשל התנהגות אלימה ושלוחת רסן מעין זה – נקבע כי מתחם העונש ההולם את מעשיו נע בין 18 ל-42 חודשי מאסר בפועל.

בקביעת עונשו בתוך המתחם, בית המשפט שקל לזכות המבקש את הודאתו בכתב האישום המתוקן, אשר היה בה כדי למנוע שמיעת עדים נוספים ולצמצם את הנזק שנגרם למשפחתו בשל ההליך הפלילי; את קבלת האחריות על מעשיו כפי שהשתקפה בהודאתו, הגם שהוא לא מודע "באופן מלא" לפגיעת מעשיו בבני משפחתו; את היותו נעדר הרשעות פליליות; וכן את שהייתו במעצר בזמן ברית המילה של בנו הצעיר, שעל לידתו שמע במהלך דיון לתיאום מועד הוכחות.

נוכח מכלול שיקולים אלה, בית המשפט גזר על המבקש עונש המצוי ברף התחתון של המתחם – 20 חודשי מאסר בפועל; 5 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירת תקיפה נגד בן משפחה, למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר; חודשיים מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירת איומים נגד בן משפחה או כל עבירה אחרת שיש בה יסוד של אלימות, למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר.

7. ערעור המבקש על גזר דינו נדחה על ידי בית המשפט המחוזי. הודגש כי גזר הדין שניתן הוא "מאוזן וראוי", ואינו מלמד על טעות מהותית או חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת, ומשכך דינו להידחות.

נקבע כי בהינתן המעשים הקשים והחמורים שביצע המבקש, משכם ומידת הפגיעה הפיזית והנפשית בבני משפחתו – מתחם הענישה שנקבע בבית משפט השלום הולם את העבירות שבוצעו ואת נסיבות ביצוען. עוד צוין, כי עונשו של המבקש מוקם בחלקו התחתון, ללא חריגה מתקרת הענישה שהוסכמה במסגרת הסדר הטיעון, ולפיכך גזר הדין אינו מקים עילה להתערבות ערכאת הערעור.

8. מכאן הבקשה לרשות ערעור שלפניי, במסגרתה טוען המבקש כי עניינו מעורר סוגיה עקרונית המצדיקה היענות לבקשתו, כמו גם "שיקולי הצדק הפרטניים" המתקיימים בעניינו.

לטענת המבקש, בית משפט השלום בגזר דינו לא הפנה כלל לפסיקה המצביעה על מתחם הענישה הנוהג בעבירות בהן הורשע, ואף המשיבה לא טענה לעניין העונש הראוי. כך לשיטתו, "עד ליום זה לא נסתרו מתחמי הענישה

שהוצגו על ידי ההגנה בהסתמכות על ערב רב של פסקי דין שבנושא", גם לא על ידי בית המשפט המחוזי. עוד צוין, כי בית משפט השלום נדרש היה "לפרוט" את העבירות שבכתב האישום לאירועים ולקבוע לכל אחד מהם מתחם ענישה נפרד, שעל פיהם היה צריך להיקבע עונשו.

המבקש הוסיף וטען כי ערכאות קמא בחרו להסתמך על הסדר הטיעון על מנת "להשלים" את עמדת המשיבה, אשר לא התייצבה לשיבת הטיעונים לעונש בשל שביתת פרקליטים. לדידו, לא ניתן לבצע "השלמה" מעין זו באמצעות היקש מהסדר הטיעון, והיה נכון לקבל את עמדת ההגנה לעניין העונש - לפיה הוא נע בין מספר חודשי מאסר עד ל-18 חודשים, סך הכל.

דיון והכרעה

9. דין הבקשה להידחות.

10. הלכה היא כירשותערעור "בגלגולשלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית רחבת-היקף החורגת מעניינה הפרטי של המבקש, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין (רע"פ 1060/19 שויקיני' מדינת ישראל, פסקה 9 (24.2.2019)).

כמו

כן, רשות ערעור על חומרת העונש תינתן אך ורק במקרים נדירים בהם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות (רע"פ 8388/19 שלאעטהני' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.12.2019)).

11. המקרה שלפניי אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים אלו, ודי בכך כדי לדחות את הבקשה.

12. אף לגופו של עניין, לא מצאתי טעם של ממש בטענות המבקש. בית משפט השלום פירט בהרחבה בגזר דינו את מכלול השיקולים בהם התחשב בעת קביעת מתחם העונש ההולם, וביניהם חומרת העבירות ונסיבות ביצוען, כמו גם הפגיעות הגופניות והנפשיות שהמבקש הסב במעשיו לבני משפחתו. משכך, בית המשפט הגיע לכלל מסקנה כי מתחם העונש ההולם את מכלול מעשי המבקש הוא מאסר בפועל שאורכו נע בין 18 חודשים ל-42 חודשים.

לבסוף ולאחר שנשקלו לזכות המבקש הודאתו בכתב האישום המתוקן והיותו "נקי" מהרשעות קודמות, החליט בית המשפט למקם את עונשו בצדו הנמוך של המתחם, קרי 20 חודשי מאסר בפועל.

13. המבקש הטיל אימה על בני משפחתו, וכפה עליהם חיים של פחד ומורא, פן יתקפם בחרון אפו. מציאות קשה ואיומה זו, בבית מבטחיו של אדם, בית משפחתו, מותרת צלקות בנפשו של האדם, שספק אם תתאחינה, אף אם אלה בגופו כבר הספיקו להירפא. המבקש השמיע באוזני אשתו איומים חוזרים ונשנים כי ייטול את חייה, ואף הוסיף באחת הפעמים כי קודם לכן ייטול מול עיניה את חיי ילדיה למען תסבול נפשה. אשתה המבקש, אשר הייתה למודת איומים

ופחדים מפני יחסו המבעית, אף חששה להזדהות בפניו כמי שהזמינה את הניידת המשטרית.

המבקש הפעיל אלימות קשה נגד אשתו וילדיו, אשר כללה דחיפות ובעיטות שגרמו להם שטפי דם פנימיים. גם הריונה של אשתו, לא הצילה מידי האלימות. כל אלה, הם בבחינת "נורות אזהרה", וכלשון המבקש "זה הכל סימנים", לאלימות חמורה וקשה יותר, שיכול היה לנקוט כלפיה והילדים.

14. בית משפט זה שב ועמד לא אחת על הצורך לנקוט בענישה מחמירה ומרתיעה בגין ביצוע עבירות אלימות במשפחה, ובפרט עבירות אלימות המופנות כלפי בת זוג, שמא תחילתה של אלימות זו סופה בתוצאה טראגית של ממש, כפי שארע לא פעם.

15. ואכן, הלכה למעשה, נגזרו עונשי מאסר ממושכים מאחורי סורג ובריח, בגין עבירות הדומותבנסיבותיהן למקרהדנן (כך למשל, ב-עפ"ג (מחוזיים) 19903-05-11 כהנ' מדינת ישראל, פסקה 11 (31.7.2011), הוטלו 18 חודשי מאסר בפועל על הנאשם, אף ללא שיוחסו לו עבירות של תקיפת קטין; וכן ב-עפ"א (מחוזינצרת) 105/08 בנסמיחיעודהנ' מדינת ישראל, פסקה 3 (13.5.2008), הוטלו על הנאשם 27 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעה בעבירות דומות, אם כי בנסיבות מחמירות יותר מבמקרה דנן).

16. זאת ועוד, העונש שנגזר על המבקש מצוי ברף התחתון של מתחם הענישה שנקבע בעניינו, וכן מקל עמו מהרף העליון שטענה לו המשיבה. המבקש אף טען במסגרת טיעונו לעונש בבית משפט השלום, כי תקרת מתחם הענישה ההולם בעניינו היא 18 חודשי מאסר בפועל - כך שוודאי לא ניתן לומר כי ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת, במידה המצדיקה מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

17. בהתחשב בכל אלה, נחה דעתי כי גזר הדין שניתן הולם את חומרת העבירות בהן הורשע ומכלול הנסיבות בעניינו, ואין כל הצדקה להתערבות בעונשו.

18. אשר על כן, הבקשה אפוא נדחית.

ניתנה היום, ג' בטבת התשפ"ב (7.12.2021).

ש ו פ ט